

PKS-vanhusneuvostojen tapaaminen 30.10.2025

Vantaan kaupungintalo, valtuustosali

Osallistujat

Vantaa: Eero Salo, Risto Pyhältö, Eero Ahola, Merja Järvenpää, Marja Airaksinen

Kauniainen: Raili Pirttimäki, Hannele Merivuori, Pirjo Kuusniemi

Espoo: Pekka Granqvist, Heikki Lenkkeri, Matti Passinen, Jukka Rimpiläinen

Helsinki: Riikka Dahlman, Auni-Marja Vilavaara, Lala Sjöblom, Anita Vihervaara, Hannu Tuominen, Marja Säikkä

Vakehyva: Marja-Liisa Saares

Espoon ajankohtaiset

- Tulevassa toimintasuunnitelmassa aiheina on vaikuttavuuden lisääminen (esimerkiksi kannanottojen levittäminen), järjestötilojen puute ja eläkeläisjärjestöjen taloudellinen tuki ja joukkoliikenne.
- Nykyään neuvostossa on Jade-yhteisö edustamassa monikulttuurisia ikäihmisiä

Vantaan ajankohtaiset

- Sporttikortti 70+ on esitetty kaupunginjohtajan talousarviossa muutettavaksi maksulliseksi (noin 50 euroa vuodessa) ja laajennettavan 65-vuotiaisiin. Vanhusneuvosto on tehnyt kannanoton, jossa on vastustettu maksullisuutta.
- Hyvinvointialueen ja kaupungin keskinäiset rajavedot ovat aiheuttaneet haasteita
- Julkisen liikenteen hinnat puhututtavat myös Vantaalla.

Kauniaisten ajankohtaiset

- Tavoitteena on ollut hakea tasapainoinen ja edustava kokoonpano. Nykyään täytetään ehdokaslomake, jonka avulla arvioidaan ehdokkaita.
- Kausi on neljän vuoden pituinen ja puheenjohtajistoa vaihdetaan puolessavälissä.
- Aikaisemmin varajäsenet ovat olleet henkilökohtaisia, mutta nyt he ovat tulojärjestyksessä. Uudessa toimintasäännössä rajoitetaan, että varajäsenet eivät voi osallistua kokoukseen vapaaehtoisestikaan.
- Keskustelua on herättänyt, että jatkossa vanhusneuvostolla ei ole edustajaa hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnassa.

- Kaupunginvaltuusto päätti, että vanhus- ja vammaisneuvostot pidetään erillään, mutta yhteistyötä lisätään esimerkiksi yhteiskokouksilla.
- Kaupungin palveluauto siirtyi hyvinvointialueelle ja vanhusneuvosto on ajanut, että vastaavanlainen palvelu pysyisi myös kaupungilla.
- Vanhusneuvostolla on nykyään omat nettisivunsa.
- Valtuusto on päättänyt uudesta strategiasta, eikä siitä ole pyydetty vanhusneuvoston näkökantaa.

Helsingin ajankohtaiset

- Todettu hyväksi käytännöksi tavata valtuustoryhmien puheenjohtajia kukin kerrallaan.
- Vuonna 2024 tehtiin 11 lausuntoa ja 4 kannanottoa, kun nyt on jo ollut neljä työn alla.
- Uutena edustajana aloitti neuvostossa sateenkaarieläkeläiset.
- Toimintasuunnitelma on työn alla ja hyväksytään joulukuussa. Aiheina on nostettu digisyrjäytymisen torjuminen, yksinasuvien äänen huomioiminen päätöksenteossa, piilo-omaishoitajuus ja kohtuuhintainen julkinen liikenne.

Ikäystävällinen kaupunkisuunnittelu

- Vantaan kaupungin liikenteen kehittämispäällikkö piti esityksen ikäystävällisestä kaupunkisuunnittelusta. Esitysdiaat jaetaan osallistuneille.
- Ikäystävällinen kaupunkisuunnittelu on esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämistä ja siten auttaa niin ikäihmisiä, lapsia, vammaisia ja kaikkia.
- Kysyttiin, miten ikäystävällisyyttä suunnitellaan pääkaupunkiseudun kesken?
 - Ei vielä kaupunkien kesken, mutta on useita HSL-vetoisia työryhmiä, kuten esteettömyysryhmä.
 - Huomautettiin, että ihmisen liikkuminen ei katso kuntarajoja ja palveluihin ja virkistysalueille voidaan tulla kauempaakin.
- Vantaan vanhusneuvostolla on edustaja mukana liikenneturvallisuuden työryhmässä ja tapauskohtaisesti otettu aina hankkeiden työryhmiin mukaan.

Ikäihmisten puistoruokailu

- Vantaalla aloitettiin lasten puistoruokailut vuonna 2019 ja se on laajentunut vuosi vuodelta. Kesällä 2025 ruokaa jaettiin seitsemässä toimipisteessä.
- Kesällä 2025 kokeiltiin valtuustoaloitteen myötä ensimmäistä kertaa ikäihmisten puistoruokailua lasten puistoruokailun ohessa.
- Ikäihmisten puistoruokailua järjestettiin kesäkuussa perjantaisin Vihertien asukaspuistossa ja heinäkuussa perjantaisin Korson asukaspuistossa.

- Avointa varhaiskasvatusta tekevät työntekijät järjestävät puistoruokailua, jolloin jouduttiin tekemään paljon suunnittelua, kuina lasten ja ikäihmisten tarpeet saadaan samaan aikaan huomioon.
- Puistoruokailua mainostettiin ikäihmisillä kadunvarsimainoksilla ja bussipysäkeillä. Vanhusneuvoston puheenjohtajistoa konsultoitiin viestinnän toteuttamisessa. Yksi keino oli alueellinen järjestöjen tavoittaminen. Puskaradio toimi myös tehokkaasti.
- Puistoihin ei ollut yhteiskyydityksiä, vaan kaikkien tarvitsi kulkea itsenäisesti.
- Osallistujia oli hyvällä säällä jopa sadan luokkaa, joista noin puolet ikäihmisiä. Palaute oli todella positiivista, ja sitä toivottiin laajennettavan
- Haasteena järjestämiselle oli asukaspuistojen saavutettavuus ja istumapaikkojen määrä. Ikäihmisille järjestettiin omia paikkoja ja lapsiperheet antoivat hyvin tilaa.
 - Ehdotettiin, että ruokailuissa voitaisiin hyödyntää liikuntapalveluiden kasaan taitettavia istuimia.
- Puistoruokailussa nähtiin olevan ikäihmisille monia hyötyjä. Ne virkistävät kuumana kesänä ja saava ulos liikkumaan. Tärkeää oli etenkin, että pääsi sosialisoida muiden ihmisten kanssa.
- Oheisohjelman haasteena ollut, että resurssit tulevat varhaiskasvatuksesta. Eläkeläisyhdistyksien voisi uskoa olevan halukkaita osallistua tällaisten järjestämiseen.
- Vantaalla on vielä auki, vakiinnutetaanko toiminta, sillä se tarvitsisi määrärahat.
- Mietittiin, että muutkin kaupungit voisivat aloittaa ikäihmisten puistoruokailut.
 - Espoossa lopetettiin lasten puistoruokailu, mutta tänä vuonna pilotoitiin kuukauden aikana lastenruokailua.
 - Helsingissä puistoruokailu on vanha perinne. Koettiin hyvänä ideana laajentaa myös ikäihmisiin. Ikäihmisiä toimii vapaaehtoisina puistoruokailuissa.
- Mietittiin, että ikäihmisten ruokailuissa tarvitaan apukäsiä. Tällä konseptilla voitaisiin työllistää nuoria mukaan avustamaan ruokailuiden järjestämisessä. Vantaalla oli mukana kesätyöntekijöitä.
- Vantaan vanhusneuvosto voisi tehdä aiopaperin, jossa voitaisiin tehdä kehitysehdotuksia ikäihmisten puistoruokailuun.

Yhteinen keskustelu

- Tuotiin esille, että vanhusneuvostoilla on aloiteoikeus kaupunginhallitukselle. Se ei ole kaikkien päättäjien, virkahenkilöiden ja neuvoston jäsenten tiedossa.
- Juna-asemien turvallisuus koskee useampia kaupunkia.
- Julkisen liikenteen hintojen nousuun pitäisi yhdessä miettiä ratkaisuja
 - ennen eläkeläisille oli lipun hinta halvempi päiväaikaan
 - seniorilippujen hintojen nousu iskee köyhiin vanhuksiin.
 - voitaisiin yhtyä samaan kantaan, että seniorialennuksen tulisi koskea myös kertalippuja.
 - seniorilippuja on yritetty ajaa niin omissa kunnissa kuin tehty yhteisiä kannanottoja ilman vastakaikua. Pitäisi kuitenkin vain jatkaa asian ajamista, kunnes kuulaan.

- Kaupunkiesteettömyyden liikkumisessa pyöräilyratkaisujen edistäminen auttaa myös liikkumisesteisiä, kuten sähköpyörällä kulkevilla.
- Jalankulkijat eivät seuraa liikennemerkkejä. Kaupunkisuunnittelussa pitäisi edistää kulkijan orientoitumista siihen, kuinka hänen pitäisi kulkea esimerkiksi värityksillä. Kaikille kuuluu vastuu liikennesääntöjen turvallisuuden noudattamiseen.
- Pankkien palvelut muuttuvat koko ajan, eikä ikäihmiset pysy niiden perissä. Ikäihmisten pitäisi ottaa kantaa asiaan.
- Suomessa on noin miljoona digisyrjäytynyttä, joista suuri osa ikäihmisiä.
 - Suomi.fi jatkossa tulee automaattisesti käyttöön. Tietävätkö kaikki, mitä se tarkoittaa?
 - Suunnitelmissa on kansallinen keskitetyn digipalvelupisteen muutos, jossa digiasioinnin voisi jatkossa tehdä yhden palvelupisteen kautta.
- Ikäihmisten autoilua pitäisi myös miettiä, sillä se mahdollistaa monelle itsenäisen liikkumisen. Ikäihmiset hyötyisivät ajokunnon ylläpitämisestä.
 - Tämä on myös taloudellinen kysymys, sillä sitä useammat joutuvat hakemaan ajotodistuksen ajokyvystään. Niitä joutuu hakemaan yksityiseltä ja se maksaa. Nämä toisaalta ovat yleensä ajamiseen kuuluvia kustannuksia.
 - Pysäköintipaikkoja ei ole riittävästi kehäradallakaan, jotta autoja voitaisiin käyttää syöttöliikenteenä. Tähän voitaisiin ottaa kantaa.
- Keskusteltiin asiakasmaksulaista. Helsingissä havaittiin, että ihmisiä on valtavasti ulosotossa (noin 50.000). Pienituloiset ikäihmiset ei tutkitusti käytä digipalveluja eivätkä näin löydä tietoa, miten saisi tukea ja neuvontaa.
 - Vakehyvassa ei ole vielä ehditty käsitellä asiaa, mutta on pyydetty selvitystä myöhempään käsittelyyn.
 - Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella sama tilanne. Ihmiset eivät tiedä, että heillä olisi oikeus vaatia, että sotemaksuja ei laskuteta heiltä.
 - Pitäisikö kaupungeilla olla myös automaattinen laskutusjärjestelmä, jossa olisi kattoraja maksuttamisen määrälle.
- Saattopalvelut koskevat myös ikäihmisiä.
 - muistisairasta ei voi jättää odottamaan, kun autolla etsitään parkkipaikkaa
- Palvelutaloasumiseen ei pääse
- Miten kukin vanhusneuvosto tiedottaa?
- Mihin halutaan neuvostojen kanssa ottaa yhteisesti kantaa?
 - tehdään yhteiskannanotto kertalippujen alennusluokkien palauttamisen ja keston pidentämisen puolesta
 - keskusteltiin, että kannanotossa on hyvä käyttää ikäihmisiä terminä ja tarkistaa millä termeillä HSL puhuu palveluistaan
 - Jaetaan sanomalehtiin ja HSL:n valtuustolle
 - Käytiin läpi tekoälyn tekemää luonnosta. tehdään hiottu versio aikaisemmin tehdyn kannanoton pohjalta. Kannanotto jaetaan yhteiskokoukseen osallistuneille ennen julkaisemista.
- Ensi vuoden yhteistapaaminen pidetään Kauniaisissa, tervetuloa

Kannanottoluonnos: ikäihmisten kertalippujen alennusluokat palautettava

Helsingin seudun liikenteen (HSL) päätös nostaa julkisen liikenteen lippujen hintoja on huolestuttava. Kustannusten nousujen paine ei tulisi iskeä ikäihmisiin. Pääkaupunkiseudun vanhusneuvostot esittävät yhdessä, että hintakehityksen vastapainoksi HSL palauttaa alennusluokat kertalippuihin.

Ikäihmisten liikkuvuus ja joukkoliikenteen käyttö kasvaa, samoin kuin lipputulot. Ikäihmiset käyttävät keskimääräistä enemmän terveyspalveluja, ja heidän on päästävä sujuvasti hoitoihin, tutkimuksiin ja vastaanotoille. Julkinen liikenne on monelle vanhukselle ainoa realistinen tapa kulkea terveydenhuollon palveluihin, erityisesti silloin kun oma auto ei ole vaihtoehto.

Seniorilippujen hinnankorotus vaikeuttaa tätä arjen välttämätöntä liikkumista ja lisää riskiä, että hoitoihin ei hakeuduta ajoissa. Ikäihmisten liikkuminen ei ole valinta vaan usein pakko, ja siksi julkisen liikenteen tulee olla heille taloudellisesti saavutettavaa. On odotettavissa, että hinnoittelua kohtuullistamalla ikäihmisten joukkoliikenteen käyttö kasvaa.

Vaadimme, että eläkeläisten ja 70-vuotta täyttäneiden alennukset tulisi koskea myös kertalippuja. Ei ole perusteltua, että satunnaisesti matkustavat eläkeläiset joutuvat maksamaan korkeamman hinnan. Tämä muutos lisäisi yhdenvertaisuutta ja tukisi ikäihmisten mahdollisuuksia liikkua vapaasti. Esitämme myös, että kertalipun kesto olisi ikäihmisille pidempi, sillä kuljemme keskimääräisesti muita hitaammin.

Ikäihmisten julkisen liikenteen kustannusten kohtuullisuuden puolesta on tehty kannanottoja niin yksittäisissä kunnissa kuin yhdessä useamman tahon voimin, mutta toistaiseksi ilman vastakaikua. Tästä huolimatta jatkamme asian ajamista sinnikkäästi, kunnes meitä kuullaan ja muutos tapahtuu.